

สวนโมกข์อยู่ที่ไหน

คำนำ

ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยเขียน “ชุดจากพระโอษฐ์” เช่น “พุทธประวัติจากพระโอษฐ์” อันเป็นส่วนที่ท่านสกัดออกมาเฉพาะที่พระพุทธรูปองค์ตรัสเล่าเอง ไม่ใช่ตำนานหรือเรื่องของผู้อื่นต่อเติมเสริมต่อ

เรื่องสวนโมกข์นี้ในอนาคตจะมีตำนานและมีเรื่องของผู้อื่นต่อเติมเสริมต่อ หนังสือชื่อ “สวนโมกข์อยู่ที่ไหน” ที่อยู่ต่อหน้าท่านเล่มนี้ เป็น “ประวัติสวนโมกข์จากโอษฐ์พระ (พุทธทาส)” คือเป็นเรื่องที่ท่านอาจารย์พุทธทาสเล่าให้ฟังจากปากของท่านเอง ไม่ใช่ตำนานหรือเรื่องของผู้อื่นต่อเติมหรือเสริมต่อ

ผู้อ่านจะได้รู้จักสวนโมกข์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมรวมทั้งปฏิบัติของสามัญชนลูกชาวบ้านคนหนึ่งที่มีชีวิตและตัวตนจริง ๆ ร่วมสมัยกับเราที่ประกอบด้วย อุตุนะ ศิลปะ วิริยะ ปัญญา ที่อุทิศตัวอย่างยิ่ง ใช้ศิลปวิทยาอย่างยิ่ง มีความเพียรอย่างยิ่ง มีปัญญาอย่างยิ่ง สร้างสวนอันเป็นพลังแห่งความหลุดพ้น คือสวนโมกข์หรือโมกขพลาราม ใช้ชีวิตทั้งชีวิตเพียรพยายามปรุขยหานานหนึ่งเพื่อรักษาโรคที่พบบ่อยที่สุด

จริงอยู่ มนุษย์มีโรคต่าง ๆ เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง และโรคอื่น ๆ แต่โรคเหล่านี้ไม่ได้พบในทุกคนและทุกบ้าน แต่ยังมีโรคอีกโรคหนึ่งที่พบบ่อยกว่ามาก พบในทุกคนทุกบ้านทั่วโลก ก่อให้เกิดความทุกข์ ความเครียด ความขัดแย้ง การทะเลาะเบาะแว้งแย่งชิง ทำลาย ทำร้าย และปองร้าย พฤติกรรมเบี่ยงเบน ความรุนแรง ตลอดจนสงคราม จนอีกเสบไปทั่วโลก ท่านอาจารย์พุทธทาสใช้กำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา ของท่านทั้งหมด พยายามปรุขยหานานหนึ่งเพื่อรักษาโรคที่พบบ่อยที่สุดของมนุษย์นี้

โรคนี้คือโรคโลก

หรือโรคแห่งความเป็นโลก หรือโลกย์

โลกในที่นี้ หมายถึงความยึดมั่นในตัวกูของกู

ยฆานานที่ท่านปรุขย และหวังให้เป็นยาสามัญประจำบ้านอาจเรียกว่า “โลกุตตรโอสถ” ท่านอาจารย์พุทธทาสมีความเห็นว่าวิกฤตการณ์ของมนุษยชาตินั้นหนักหนาสาหัสอย่างยิ่งยวดจนไม่มีวิธีใด ๆ จะแก้ไขได้แล้วนอกจาก **โลกุตตรธรรม**

โลกุตตระ มาจากคำว่าโลกกับอุตร ซึ่งหมายถึงเหนือโลก แต่ไม่ใช่ชนอกโลก เหนือโลก หมายถึงเหนือความเป็นโลก ความเป็นโลกก็คือการยึดมั่นในตัวกูของกู เมื่อบุคคลคลายจากความยึดมั่นในตัวกูของกู แม้ยังไม่หมด ก็จะประสบความสงบเย็นเบาสบายอันเป็นความสุขอันหาที่เปรียบมิได้ ใครเสพโลกุตตรโอสถเข้าไปจะประสบความสงบเย็นเบาสบายอันเป็นความสุขอันหาที่เปรียบมิได้

มนุษย์ทุกคน และทุกบ้านย่อมปรารถนาความสงบเย็นเบาสบายและความสุขที่แท้ ฉะนั้นโลกุตตรโอสถจึงควรเป็นยาสามัญประจำบ้านในทุก ๆ บ้าน ไม่ได้ไปอยู่นอกโลกที่ไหน

โมกข์หรือโมกษะ แปลว่าหลุดพ้น หลุดพ้นจากความเป็นโลก หรือการยึดมั่นในตัวกูของกู สอน
โมกขพลาารามหรือสวนอันเป็นพลังแห่งความหลุดพ้น จึงเป็นสวนแห่งโลกุตตรโอสถ

ท่านอาจารย์พุทธทาสได้สร้างสวนโมกข์ไว้ทั้งโดยรูปธรรมและนามธรรมโดยหวังให้เป็นพลังแห่ง
โมกษะ เพื่อช่วยเยียวยาโลก (Heal the World) ขอเชิญชวนชนทั้งหลายได้ดื่มกินสวนโมกข์ธรรม เพื่อ
ความสงบเย็นเบาสบายและความสุขอันหาที่เปรียบมิได้ดังว่านี้

มนุษย์ทุกคนและทุกบ้านย่อมปรารถนาความสงบเย็น เบาสบาย และความสุขที่แท้ สวนโมกข์
หรือสวนโมกข์ธรรมจึงควรไปอยู่ในใจของทุกคนในทุกบ้าน ไปเป็นเพื่อนไปเป็นกัลยาณมิตรของท่าน ทั้ง
ยามทุกข์และยามสุข

ถ้าใครเข้าถึงพุทธทาสธรรมหรือสวนโมกข์ธรรม ธรรมนั้นก็จะอยู่ในทุกหนทุกแห่ง อยู่ในต้นไม้ใบ
หญ้า อยู่ในสายลมแสงแดด อยู่ในก้อนเมฆ อยู่ในน้ำ ในดิน ในท้องฟ้า อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของท่าน ช่วย
ยกท่านเหนือโลภย์ เกิดความสงบเย็นเบาสบายอันเป็นความสุขเหลือล้น เป็นนิรันดร์ และพากันรู้ว่าสวน
โมกข์อยู่ที่ไหน

ประเวศ วะสี

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐